

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Adóhivatalban átveve:
 Egy évre ..... 10 kor.
 Félévre ..... 5 "
 Hét napra házhoz hordva:
 Egy évre ..... 20 kor.
 Félévre ..... 10 "
 Hét napra postán szállítva:
 Egy évre ..... 24 kor.
 Félévre ..... 12 "
 Egyes szám ára 8 fillér.

*Politikai
 napilap*

Megjelenik minden nap, ahétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyváradi, Szilágyi Dezső-u. 5.
 A szerkesztőség kéziratok vissza-
 adására vagy megőrzésére nem
 vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a kiadó-
 hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 213. szám. Nagyváradi Kedd, 1916 szept. 19.

A dobrudzsai események a döntők.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) **Stokholmból jelentik: Pétervári vélemény szerint az orosz fronton lezajló harcok csak arra valók, hogy foglalkoztassák vele az ellenséget. A fő események Dobrudzsában mennek végbe. A bolgárok új erősítéseket kaptak, főleg törökök érkeztek frontjukra.**

A dobrudzsai visszavonulás orosz megvilágításban.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósi tónktól.) A Lokalanzeigernek jelentik Pétervárról:
 Az orosz lapok a következőképen festik a helyzetet:
 A Musubaj—Ostroj—Dobrics területen ütközetek alakultak ki. A román és orosz csapatok Ostrojnál ellenséges alakulatok következtében visszavonultak. Az ellenség főlényé tüzéségében és lovas tömegeiben rejlik. E helység kiürítésének azonban semmi jelentősége nincs. Tény, hogy front meg-

rövidítése folytán a Traján szorosnál levő védelmi vonalunknál eredményesen védekezhetünk, azonban itteni frontunk kedvezhet egy későbbi offenzívára való áttérésre is.
 Tutrakán és Szilisatrisa eleste következtében a Duna állások elvesztették jelentőségüket. Azonban viszont, noha az ellenség fényes győzelemmel fog tüntetni, a mi számunkra nagy a stratégiai jelentősége, amely növekedni fog, ha sikerül az ellenséggel az összeköttetést megszakítani.

A harcok Halics körül.

Bern, szeptember 18. A Journal tudósítja a halicsi harcokról a következőket táviratozza Pétervárról:
 — Öt nap óta folyton dörögnek az ágyúk. Az orosz német csapatok elkeseredett ellenállása dacára aligha akadályozhatják meg Halics elését. A Dnyeszter balpartján fekvő vasúti állomás már orosz kézen van, míg a jobbparton fekvő városért irtózatos harcok folynak. Az ellenség nagyon megerősítette a folyam jobbpartját, mely a másik partot is uralja. Nehéz ágyú szünet nélkül ontják gránátjaikat az orosz állásokra. Tegnap az ellenség több támadást intézett a Narajukva folyónál Orosz foglyok, akik védőtűvek építésén dolgoztak és megszöktek, azt beszélik, hogy Lemberget olyan óriási módon erősítették meg, hogy teljességgel bevéhetetlen.

A német repülők működése a flandriai tengerparton.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) Berlinből a Wolff-ügynökség jelenti: Német tengerészeti repülők a hó 17-én a flandriai tengerpart előtt álló ellenséges haderőt bombázták.
 Egy repülő anyahajón jól megfigyelt találatot értünk el. Egy ellenséges repülő elhárító tüzelésünk következtében német földön leszállásra kényszerült. Egy Lissingen—seebrüggei védőtűz folytán megsérült angol repülő Westkapelle mellett leszállásra kényszerült. A gépészt és utasait internálták.

Az oláh vezérkar jelentése.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) Az oláh vezérkar jelenti szeptember 17 ikéről:
 Északon és északnyugaton az előhaldást állandóan folytatjuk. Csapataink harc után elfoglalták Homorodalmást, Kőhalmot és Fogarast. Itt tíz tisztet, 900 foglyot és hadiszereket zsákmányoltunk.
 A Siry völgyben a Prunheimon (a térképen fel nem található) és Nagybartól délre folynak heves harcok. A halom többször gazdát cserélt, végre birtokunkba jutott. Itt 70 foglyot ejtettünk.
 A dái fronton tüzéségi harc folyik a Duna mentén. Két ellenséges municióval megrakott hajót elsüllyesztettünk.
 Dobrudzsában a harcok folynak. Az ellenséges repülők bombázták Constanzát. 2 lakos meghalt, négyen megsérültek.

Az antant Konstantinápoly elfoglalását sürgeti.

Genf, szeptember 18. Da Lanessan a Petit Parisienben kifejti, hogy a szövetségesekre nézve a Konstantinápoly felé vezető út sokkal fontosabb, mint a Szófia felé való törekvés. A török főváros elfoglalására sürgős szükség van. Már benne vagyunk az őszben és a tél hamarosan elkövetkezik, már pedig Olaszország a téli hónapokban el van zárva teljesen Angliától és Franciországtól, mert az archangelski kikötő befagy. Ezért az entente legnagyobb érdeke, hogy a szövetségesek szoros összeköttetése és a hadseregek egységének fenntartása céljából megszerezze Konstantinápolyt, mert ezzel megnyílnék az ut a Dardanellákon keresztül. Ez a hódítás maga után vonná a török hadseregek kapitulációját és Bulgária ki lenne szolgáltatva az ententének. Nem lehet kétség, hogy Oroszország inkább a Konstantinápoly felé vivő ut forszírozása mellett van és hogy Ivanov tábornok is erre kapott parancsot.

EMIR arcmosó

a legtökéletesebb készítmény izzadó, fényes, zsiros, atkás (mitesseres) arcra! Értéktelen utánzatoktól óvakodjunk!

Naponta többször, ha arcunkat „EMIR”-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés, lehetetlen finomságu harmattal lenne bevonva. Egy üveg ára: 1 korona 50 fillér.
 Kapható: **Németh Pál** gyógyszerész **Arany Kereszt** gyógyszerésztárában Szent László-tér. Városháza mellett. Csanda Endre „Rákóczi” gyógytárában, Csillag gyógyszerész Szaecsvay-utca, a Vadász drogériában és Farkas István Apolló drogériájában.

A Népszava nekirugaszkodása.

Balás Elemér dr elnök ellen.

Gondoskodtak róla, hogy elolvashassam a Népszavát. Annak az embernek nyugalmával mondom, akinek tiszta és becsületes az öntudata: mint bíró, lelkiismeretesen teljesítettem mindig, a köteles mértéken felül is, kötelességemet, mint ember pedig úgy éltem, amint az állásom hozza magával s életemben gáncot nem találhat senki. Minden támadás dacára is nyugodtan megyek a magam útján s nem befolyásolhat ebben semmi irányban semmi. Mély szomorúság fog el azonban annak látására, hogy e cikk megjelenhetett, mert az ország közszellemének ilyen mérvű leromlását nem tartottam lehetőnek.

Ennyit mondott Balás Elemér dr törvényszéki elnök a Tiszántúl tudósítójának a Népszavában megjelent támadásról.

Abban a sakkjátékban, amely lóugrással indult meg, most előretolt az ellenfél egy parasztot. A gyermekkorban levő emberiség Kain és Ábel óta küzd így a jó ellen s utolsó félézázados történetében Magyarországnak nem szokatlanok az ilyen morális orvtámadások.

Egy kis zsidó fiucska szemelt ki arra a célra, hogy egy cikkével, amelyet a Népszava közöl, kirohanjon Balás Elemér dr elnök ellen s megvádolja őt olyan dolgokkal, amelyek miatt ugyan nem lehet bünvádi pert indítani ellene, de viszont kellemtelenek, mert poloskacsipéshez hasonlóan viszketnek. E feladatnak „A nagyváradi Svengáli” című cikkben e növendék destruktör meg is felelt és saját külön nyomozása eredményeit kitálalta a Népszava hasábjain. Ha valaki fogalmat kíván szerezni arról, mennyire izléstelen és műveletlen a szociáldemokrata párt ujságja, az olvassa el ezt a főmedvényt, amely végre kirukkolt mindazzal, amit Balás Elemér dr becsült személyéről ki lehet gondolni és ami — erről illetékes kijelentésünk van — nem igaz.

Maga a cím jelenti, hogy ligeti mutatványról van szó. A nagyváradi Svengáli. Nagyon szellemes, a múlt század 90 es éveinek ócska színházi repertoárjából vette a kis fiucska. Ezek a kis leleplezők sose tanultak semmit s nem is tudnak, azt hiszik, hogy egy ilyen zagyvasággal megijeszítik az igazságügyminisztert s ez mindjárt áthelyezi Balás Elemér drt azok érdekében, akiknek kényelmetlen az ő ítélkezési módszere s akik még ezután kerülnek sorra.

Vagy az elnök rögtön elveszti a kedvét s ijedtében felmenti az ezután eléje kerülő nemzeti tolvajokat. Ha ezek a fiucska tanulóinak valamit valaha, akkor tudnák, hogy a törvényszéki elnököt nem mozdíthatja el senki, s hírlapi roffenéseknek annyi a súlyuk e diszes állás méltó betöltőjére, mint a menyország felé hiába törekvő esaciabálásnak. S azt is tudnia kellene, hogy nem az elnök ítél, hanem egy ötös tanács hadseregszállítási ügyekben.

Az elnök, mi, váradiak, (de nem a Népszavát sunyi módon informálók) tanúságot tehetünk, nem úgy él, mint ez összehadarás próbálja lefesteni. Ugy él, mint egy otthontalan ember, akinek felesége meg-

halt, s akinek gyermekei különböző helyeken tanulnak, vagy Erdélyből menekülnek. Egyé: most kísért el Nagyszombatól Budapestre.

Balás Elemér talán nem is tudja, hogy mi itt Mucsá vagyunk, s nem Budapest, ahol a legnagyobb urak leülnek egy pohár sör mellé s élhetnek társadalmi életet is. Mi láttuk az elnököt mint szuverén bírót a törvényszék esküdtszéki termében, mikor ítéletet hirdetett ki. Azok, akiknek ezek az ítéletek nem tetszettek, úgy tesznek, mintha megbotránkoznának azon, hogy az elnök leül Nagyvárad legelőkelőbb kávéházában előkelő társaságával.

A hadseregszállítók bűnét az, hogy az elnök kávéházban ül s nőkkel — uriaszonyokkal — beszél, nem enyhítheti, s itt senki meg nem botránkozott azon, hogy az elnök ezzel vagy azzal beszél s jó barátjával a nyilvánosság előtt megivott 1-2 pohár bort esetleg a cukrászdában uzsonnázott. Csak az a szabadgondolkodóként szereplő lehetetlen kis emberke mondja rá álszenteskodón, hogy ez rettenetes, ő, aki egy szabad és szép életet hazudó lapnak munkatársa, amely szabad és tetszésszerintinek hirdetett szép és az ember-hajlamainak megfelelő élet így néz ki, a valóságban, hogy az elnök azt se teheti meg, amit bárki megtehet.

Soha sem vádolta senki a Népszavát azzal, hogy művelt stílusban beszél ellenfeleiről. Ellenkezőleg, embertelen és hitvány írásmóddal arra kényszerítette a magyar törvényhozás képviselőházát, hogy megzsigorítsa a törvényeket, a melyek a becsület megvédéséről szólnak. E lap megromtója volt a közhangulatnak, mely munkáspárti volt, de amelyet ez irózatoss, gyomorháborító írásmód elidegenített a munkások jogos kívánságaitól is. Az elnök nem egyedül került e szellemi pervátába, Tisza István gróf miniszterelnök sorsában osztozik, akiről szintén hasonlókat írt a Népszava magánynyomozás alapján. E mai kis fiu csak folytatja a módszert a mely sárral dobálta Tiszát és sarat fröcsöcsent Balás Elemér felé. E makkabeusi most lett bátor, amikor Cövek Sándor dr kapitány már nincs itt Nagyváradon s aki összefogdosta a közreáttalmasokat. Az tudott még szépen beszélni a csalókkal, Göndör Ferenc, de az Budapestben van s maga is ott él. Akkor kezdtek beszélni Nagyváradról, nem mostanában.

Valóban, Balás Elemér működése figyelmet keltett mindenütt az országban s bizonyára meg is leli jutalmát a sok támadásért, amelyet azért kapott, mert esküjéhez s meggyőződéséhez hiven szolgálta az igazságot hazája javára. Bizonyára felfelé megy s így nincs reménye a cikkírónak, hogy a heinei találkozás „lent a sárban” megtörténhessék.

Ime: ócska trükkök, Tisza után Balás Elemér, s szerző a Lemberg utcáin sétáló nők helyett a Nagyvárad utcáin sétáló nőket huroolja fel a közérdeklődés elé.

A Népszava már leckét kapott egy ízben arról, hogy mit jelent az utcai leányok szerepeltetése a tárcaroaiban. Most nem irodalmi, hanem feltűnési vágyból szerepelteti Göndör Ferenc ifjú izraelita a nők jellemzését, hogy befektessen egy derék embert. Szüksége van e rá a szociáldemokrata-

pártnak, hogy a visszaéléseket jogosan megretorló törvényszéki tanácsnak (mert ez ítél, s nem az elnök) elnökét a sárba rántsa? Ilyen a boszuja a pártnak azért, mert Balás ügyészkorában vádat emelt ellene és elítélték a pártvezetőket?

S akkor e kis fiu, kit életében az első revolverlövéstől kezdve, amelyet egy színészre irányzott Kaposvárott, egész a mai napig a telhetetlen feltűnési viszketagség vezetett, azt írja, hogy „mikor a románok éppen Nagyszombatba értek” akkor vallatta hat napig az elnök Ullmant. Tehát ne valassa az elnök Ullmant? És álljon meg itt minden az oláh betörés hírére? Éppen az a tevékenység, amely a haderő érdekét védi? De mikor a románok betörnek, akkor a Népszava leküldi vagy a hadseregszállítók meghívják Göndört, akinek mint haditudósítónak a fronto a helye, s ez megírja, hogyan él vagy nem él az elnök, mikor már a perrek befejeződtek, vagy nem fejeződtek be. Terrorizálni akar ez a fiucska vagy csak úgy összeviszsa beszél, hogy Budapestben az éjjeli kávéházakban végre észrevegység ezt az idétlen kiadású Fényes Lászlót? Miért? Hát a haladás emberei együtt haladnak a nemzet rablóival, beteg és sebesült katonák tolvajaival?

Jogot a népnek kétségkívül. De korbácsot a gazoknak, akik a közélet megnemésítésének nagy munkájában fáradozókat orvul sárral befröcsöcsentik. „Én nem a népet kárhoztatom, mondja Petőfi, hanem amitől, félrevezetőit, kiket egykor törvény és Isten egyaránt meglakoltat. — A nép én előtttem szent, annnyival inkább szent, mert gyöngé, mint az asszony és a gyermek, dicséretessék e nép neve, mert él mindörökké.”

A nagyváradi keresztény társadalom ezt nem nézheti közönyös szemmel, amit régen megkezdtek és most folytatnak. De nem nézhetik a többiek sem, hogy azt az ő nevükben cselekedjék. Verébre lőnének ágyúval, ha most tiltakoznánk az ellen, hogy egy „vir integer scelerisque purus”-t ilyen alacsony vádakkal illessenek. De tiltakoznia kell az ellen végre, hogy egy jóhiszemű, jószándéku, becsületes és igaz ember ellen folytathassák a hajszát azok a fekete kezek.

Siessen ez a közömbös, indolens közvélemény, mert elkésik. A szociáldemokraták közt már van egy erős csoport, a szindikálisták, akik követelik, hogy „jense herge-laufene Akademiker” az ideszalajtott kulturmenschek ne vezessék a pártot, ne legyen ott ur se ügyvéd, se orvos, se ujságíró, hanem a munkás. (Ilyen ujságíróról írhatta ezt Szabó Ervin.)

Mi is tegyünk valamit a feleskezeti támadások ellen. Dingelstedt jut eszünkbe:

Wohin ihr fasst, ihr werdet Juden fassen,
Allüberall das Lieblingvolk dess Herrn
Geht, sperrt sie wieder in die alten Gassen,
Eh' sie euch in ein Christenviertel sperran.

* **Eczet** készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta **eczetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 12—02.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos asser. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

Elkeseredett harcok a Somménál.

Berlin, szept. 18. A nagyfőhadiszá-
llás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadsereg-
csoporja. A hatalmas Somme esete azon
25 kilométeres arcvonalon, amely Liepvál-
tól a Vermandovillertől délre eső területig
rendkívül elkeseredett harcokra vezetett,
amelyek a Sommétól északra a mi javunkra
dőlték el.

A folyótól délre pedig Barleux és Ver-
mandoviller között a földdel teljesen egyen-
lővé tett állásrészeknek, valamint Berni és
Deniwurt falvainak feladásával végeztek.

Bátor csapataink ragyogó bizonyosságát
szolgáltatták rendíthetetlen kitartásuknak és
áldozatkészségüknek.

Különösen kitűnt Ouchavesnestől délre
a 13. westfáliai gyalogezred. Repülőink erős
ellenséges repülőrajokkal szembeállítottak és
eredményes harcokban öt repülőgépet le-
lőttek.

A német trónörökös hadsoporja A
Maastricht területén időnként élénk tűzharcok
folytak. Fleurytól keletre előretörő ellensé-
ges osztagokat visszafordulásra kényszerít-
tünk.

Sok ezer orosz hulla- borítja a harcteret.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy
harcvonal. Lucktól nyugatra hatásos záró-
tűzünkkel az ellenséget megakadályoztuk
abban, hogy rohamállásaitól Marvitz tábor-
nok csapatai ellen újból előretörjön. Csak
Zelwopól északra volt képes gyenge táma-
tást indítani, melyet könnyen visszavertünk.

Sok ezer orosz hullája borítja a szeptember 17-iki csatateret.

A Szereth és a Strypa között az oro-
szoknak Ében tábornok csoportja ellen meg-
ismételt támadásai az előző napi támadások
hoz hasonlóképpen nagy veszteségeik mellett
teljes kudarcukkal végződtek.

Károly főherceg lovassági tábornok
harcvonal. Török csapatok szövetséges baj-
társai támogatása mellett a Zlotta Lipóttól
nyugatra nehéz harcokban sikerrel állták
meg helyüket a túlerőben levő ellenséggel
szemben. Az állásainkba benyomult ellensé-
ges osztagokat ismét kivetették.

A Gerok tábornok parancsnoksága alatt
álló német csapatok a Navujovka mindkét
oldalán ellentámadásba mentek át, amelylyel
szemben az oroszok nem tudtak helyt
állni.

A tegnapielőtti elvesztett terület legna-
gyobb része ismét birtokunkban van. Az el-
lenség, eltekintve igen véres veszteségeitől,
több mint 3500 embert vesztett foglyokban,
ezenkívül 16 géppuskát elvettünk.

A Kárpátokban az oroszok támadásait
visszavertük.

Erdélyben Hátszegtől délkeletre új-
raéánk nézve kedvező harcok vannak fo-
lyamatban. Többek között 7 ágyut zsák-
mányoltunk.

Rasovo—Kobadinu—Tuzla vonalig hátrált az ellenség.

Balkáni harctér.

Mackensen vezértábornagy hadszo-
porja. A megvert oroszokat és románokat,
akik a szövetséges csapatok által üldözve
három napon át visszavonultak, a Rasovo—
Kobadinu—Tuzlai általános vonalon előre

elkészített újonnan edavont csapatok vál-
tottak el.

Német zászlóaljok a Duna mentén
Rasovótól délre már egészen az ellenséges
tűzértségig hatoltak. 5 ágyut zsákmányoltak
és ellentámadásokat visszavertek.

Macedonai front.

Az ellenségnek Flesta tó és a Vardar
közti arcvonalon indított több elszigetelt tá-
madása eredménytelen maradt.

Ludendorff, első főszállásmester.

Eredményes harcaink Hátszegnél.

Keleti harctér. Budapest, szeptember 18. (Hivatalos.) Románia elleni
harcvonal. Hátszegtől délkeletre újabb eredményes harcok. Tegnap 7
román ágyut és több gépfegyvert zsákmányoltunk.

Fogarastól északkeletre az ellenség harenélkül bevonult Kő-
halomba.

4000 orosz fogoly 16 gépfegyver.

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonal. A Kárpá-
tokban az ellenség a hármass ország határszöglet (Dornawotrától délny-
ugatra) és Hriniaiva között számos helyen támadott.

A szövetséges csapatok mindenütt visszaverték támadásait. A Lip-
nica Dolna mindkét oldalán az ott harcoló német csapatok egy ellentá-
madása az ellenség által tegnapelőtti elfoglalt állásoknak majdnem
teljes visszavetését eredményezte. E most említett helységektől északke-
letre ottomán ezredek szövetségeseinkkel együtt erős orosz előtöréseket
elkeseredett küzdelem után visszautasítottak.

Bothmer gróf tábornok hadserege 16 tisztet, több mint 4000
embert elfogott és 16 gépfegyvert zsákmányolt.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonal. Böhm-Ermolli
vezérezredes hadseregénél az ellenség tegnap délután Zborov és Bere-
pelniki között megújították támadásaikat. Ellenséges tömegek a védők
szívós kitartása mellett mindenütt kényszerültek visszavonulni.

Terstyánszky vezérezredes hadseregének tegnap csak egy gyen-
gebb előretörést kellett visszautasítania. Más támadási kísérletek már
csirájában elfolytattak.

Tartjuk a Karsztot.

Olasz harctér. Budapest, szeptember 18. (Hivatalos.) Az olasz 3.
hadsereg tegnap megújította támadásait a Karszt fensíkon levő egész
arcvonalunk ellen.

A szívós védők állásaikat a harc ezen negyedik napján is meg-
tartották. Ott, ahol az ellenség első árkaikba behatolt, ellentámadással
visszavetettük. Előretöréseit számos ponton már derék tűzértségünk össz-
pontozott tűzének hatása következtében legsúlyosabb veszteségei mellett
összeomlottak.

A már kitűnt 87. (cili) gyalogezrednek a Lokvice ellen intézett
ellenséges roham visszاسzorításában kiváló szerepe volt. A fensík északi
szakaszán a 39. (debreceni) gyalogezred csatagai olasz gránátosok három
támadását véresen visszaverték. A Wieppachtól egészen Plava környé-
kéig terjedőleg tart az élénk ágyutüz.

A Fleims-völgyi arcvonalon gyengébb ellenséges osztagok hiába
kísérletek meg előtöréseket a Sassan gerincen levő állásaink ellen.

Délkeleti harctér. Budapest, szeptember 18. (Hivatalos.) Nincs
esemény. *Höfer.*

Allati küzdelem a Sommenál.

Budapest, szeptember 18. (Saját tudósítónktól.) A „La Journal” je-
lenti: A Sommenál végbemenő harcok a legborzasztóbbak, amit csak
az ember elképzelhet. Némely helyen allati küzdelem folyik az
angolok és a bajorok között. Késsel és browninggal, sőt puszta kéz-
zel is öldöklük egymást az emberek.

Események a tengeren.

A 17-ről 18-ra virradó éjjel egyik tengeri repülőrajunk mestref
vasuti állomás telepeit újból nehéz és könnyű bombákkal bombázta.
Az állomásépületben számos találatot értünk el. Dacára az ellenség leg-
hevesebb tüzelésének légijárműveink sérületlenül vonultak be.

Egy tanár halálos szerencsétlensége.

Barátja kezében véletlenül elsült a fegyver.

A nagyváradai főreáliskolának egyik ki való tanára volt Olti Mózes, nagy becsülésnek örvendett úgy tanáriársai, mint diákjai, valamint az egész társadalom körében. Tegnap délelőtt sajnálatos véletlen balesetnek lett áldozata Olti Mózes. Egyik legjobb barátja, Sebő Imre könyvkereskedőnek kezében elsült egy revolver, amelynek golyója a tanár gyomrába furódott. A sérülés halálos volt, Olti pár órai szenvedés után elhunyt.

Ugy délelőtt állított be Olti Mózes a Sebő Imre könyvkereskedésébe, ahol barátja előtt egész szokatlan kéréssel állott elő. Revolvert kért kölcsön.

— Minek a revolver ?

Olti megnyugtatta, hogy nem valami bolondságra kell neki, hanem erdélyi vendégeit kíséri el kecsin Bánffyhadra és nem tudhatni, hogy nem lesz e rá véletlenül szüksége.

Sebő szíves készséggel felkínálta revolverét, kivette a Browning pisztolyt a fiókjából. Kérdezte, hogy tud e vele bánni.

— Bizony, még sohasem próbáltam — válaszolta Olti.

Sebő magyarázni kezdte a Browning szerkezetét, amely teljesen könnyű és praktikus volt. Mutatta, hogyan kell szétszedni, hogyan kell megtölteni és elzárni a szerkezetét.

Olti az íróasztal mellett állott és kíváncsian hallgatta a magyarázatot. Egyszerre őles dörrenés rázkódtatta meg a levegőt s a következő pillanatban a tanár sápadtan hátrántorodott.

— Jaj, meglőtt, — suttogta, miközben a szekrénynek dőlt.

Sebő megijedt, mikor barátja szerencsétlenségét észrevette ; gyorsan felgombolta Olti ruháját. Gyomra táján élénk piros folt tűnt elő, a golyó a szerencsétlen ember hasába furódott.

Az üzleti alkalmazottak orvosért siettek s a mentőkért telefonáltak. Legelőször dr Rácz Ödön és egy német katoniorvos jelent meg az üzletben, akik a sérülést nagyon súlyosnak találták. A gyorsan előjövő mentők beszállították a szerencsétlenül járt tanárt a bihari megyei kórházba, ahol a II. kórteremben helyezték el. Dr Fisch Áron vette kezelés alá Oltit, akinek kétszer adtak be injekciót, de még sem sikerült megmenteni az életnek, amikor Gálly Sándor reáliskolai hittanár a szentségekkel ellátta, aztán elvesztette öntudatát s délután 1 óra után kiszenvedett.

Sebő Imre ellen gondatlanságból származó halált okozó súlyos testi sértés miatt megindították az eljárást. A rendőrségnek Kolontáry János fogalmazó a délután kihallgatta, de letartóztatása nem lett elrendelve. Sebőt rendkívül megviselte a szerencsétlenség, nagyon zavartan vallott, s tagadta, hogy a revolver az ő kezében sült volna el. Akkor ő éppen evett. A revolvért Olti nézegette.

Ezzel szemben az üzleti személyzet úgy

vallott, hogy a revolver a Sebő kezében sült el. De a legtöbb bizonyítékot a szerencsétlenül járt tanárnak halálos ágyán tett vallomása szolgáltatja. A kezelő orvosok és Horkay Elemér hírlapíró előtt azt a nyilatkozatot tette, hogy a revolvért Sebő Imre sütötte el véletlenül.

Olti Mózes temetése holnap reggel 9 órakor lesz a reáliskolából.

A főreáliskola igazgatósága a következő felhívást bocsátotta ki a tanulókhöz :

A m. k. főreáliskola igazgatósága ez uton hívja fel a tanulókat, hogy Olti Mózes tanár temetésén testületileg jelenjenek meg. Gyülekezés reggel 9 kor a főreáliskola épülete előtt.

Nőni fog a cigarettahiány.

A Tiszántul javasolta azt az ellenőrzési módot, hogy a kistőzsédek rendelőlappjait vizsgálja át a pénzügyigazgatóság s ebből állapítsa meg, hogy a nagytőzsde mennyit adott ki s van e alapja annak, hogy a nagytőzsde árut tartott vissza magánál.

A vizsgálat befejezést nyert s eredménye a pénzügyigazgató előtt fekszik. Közben azonban olyan helyzet állott elő, amely vizsgálatlan jövőt mutat.

A cigarettahiány, mint értesülünk, még növekedni fog. Érkezett ugyan tegnap 5 vagon dohányáru a nagyváradai pályaudvarra, de annak egy részét Békéscsabára szállítják, jó részét pedig a katonaság veszi el.

A tél nem kecséget semmi jóval. A dohánytermelésre a föld népe nem volt kapható, mert a régi alacsony beváltási árakat keveselte. Ezért a dohánytermés minimális volt s az állam jövőre kénytelen lesz más uton gondoskodni a dohányanyag beszerzéséről.

Megérkeztek a mekekülő gyermekek.

Vasárnap hajnalban megérkeztek Nagyváradra Kolozsvár felől a menekülő gyermekek, mintegy 570-en. A gyermekek érkezését már előbbre várták, de az bizonyos körülmények miatt elmaradt. Ruffy Pál miniszteri tanácsos és Szana Sándor dr a napokban Kolozsvárra mentek a gyermekek elébe. Szombaton távirat jött a miniszteri tanácsostól, hogy Marosvásárhelyről elindultak a gyermekek s délutánra megérkeznek. A vonat azonban csak éjjel után érkezett meg.

Szombaton délben dr Ozifra Kálmán főispán, Rimier Károly polgármester, dr Mayer László városi tiszti főorvos és dr Edelman Menyhért gyermekmenhelyi igazgató az állomásnál megbeszéléseket folytattak a megérkező gyermekek elhelyezését illetőleg, különös tekintettel arra, hogy néhány járványos beteg gyermek megfelelően elkülöníttessék és a betegség esetleges elterjedését megakadályozzák.

A gyermekeket az állami gyermekmenhely vezetősége és személyzete, azonkívül még sokan várták. Velük együtt megjött Ruffy Pál min. tanácsos is, aki nagy szeretettel és gondnal bánt a gyermekekkel. A miniszteri tanácsos, aki a gyermekvédelem főfelügyelője, tegnap délben visszautazott Budapestre.

A gyermekeket, mivel több járványos beteg volt köztük, a katonai járványkórházban helyezték el ideiglenesen.

A Szent Vince intézetbeli irgalmas nővérek a sok viszontagságon keresztül ment gyermekeket megfürdették és tiszta ruhába öltöztették és mindenképen nagy gondjukat viselték.

Itt elismeréssel kell megemlékeznünk a Szent Vince intézet apácáiról, akik a menekültek érkezése alatt is hivatásuk magaslatán állva, nagy mértékben kivették részüket a munkából. A Szent Vince intézetben már 3 hét óta 34 menekült apáca és 20 más menekült egyén tartózkodik.

A Szent Vincében főzték arra a 98 német hivatásos betegápoló nőre, és protestáns diakonisszára, valamint a német Szt. Vincészekre, akik jelenleg Nagyváradon tartózkodnak. Ezek eddig a nyugati harctéren működtek, egy részük a Kriegs Lazaretnél, másik részük a Feld Lazaretnél végezte nemzeti hivatását. Közülük 25 nem csak a Szent Vince intézetben étkezik, hanem bent is lakik. Itt említjük meg azt is, hogy a derék Szent Vincés nővérek intézetükben állandóan száz katona részére főznek. A háborúból mindenkinek ki kell venni a részét, a Szent Vince intézet buzgó nővérei igazán szem előtt tartják ezt és sokat áldoznak a hazafiság oltárán.

Két heti terhes munka után föloszlott a pályaudvari konyha, melynek feladata volt, hogy a Vörös-Kereszt Jobbkéz hölgyeivel együtt működőleg az Erdélyből érkező kiséhezett menekülteket élelmiszerekkel, frissítőkkel ellássa.

Valóban nagy elismerés illeti meg azokat, kik éjjel-nappal összetéve szakadatlanul talpon voltak, alig pihenve a két hét alatt, hogy a menekülteket ellássák. Néha teljesen kimerülten majdaem össze rogytak már a terhes munka sulya alatt, de a magyarok szívósságával mindvégig kitartottak, nem esüggadt senki sem.

A Jobbkéz hölgyei Pallay Lajosnéval élükön, a városi hivatalnokok, Szentlélek Kálmán, Magyar, Aranyos Márton s a löbbiek éjjel-nappal szakadatlanul kiunt voltak s a menekülteknek osztották a régóta kívánt ételét.

Most, hogy a konyha föloszlott, a menekültekről, kik nappal jönnek, a nyugvó állomásnál levő Szent Vince intézeti irgalmas nővérek gondoskodnak.

A Jobbkéz helyiségében így a mai naptól kezdve ismét megkezdődik a rendszeres munka. Pallay Lajosné a Jobbkéz hölgytársaságával ismét folytatja a régi munkát, még pedig hétfőn, szerdán, pénteken délután, kedden, esütörtökön és szombaton pedig a délelőtti órákban.

Felhívás

Nagyvárad jószívű gyermekeihez !

A Vörös Kereszt Jobbkéz osztálya mint ezer más esetben, azon kérslemmel fordul hazafias szívetekhez, hogy Erdély itt időző 550 szerencsétlen árva, elmenekült gyermekeinek megunt, régi játékaitokat, képeskönyveiket adjátok oda! Szerezzetek ezzel örömet a világháboru eme kis szerencsétleneinek.

Az adományokat hétfőn, szerdán, pénteken

teken d'után fél 3 től fél 6 óráig, kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt 9 órától 12 óráig veséjük át a rendeltetési helyére juttatjuk. Vörös-Kereszt Jobbkéz, Törvény-széki palota földszint 25.

Fel kell jelenteni a cukrot eltitkoló kiskereskedőket.

A cukormizériák okairól Lendvay Gábor, a Cukorközpont igazgatója a következőket jeleti ki egy lapudósítónak:

— Cukorhiány nincs és nem is lesz. Ma még nem mondhatom meg, hogy milyen a répatermésünk, mert csak még most kezdtek meg a szedését, de október tizedikén már valószínűleg tisztá képet látunk. Ez időszaki cukorkészletünk 280 000 méter-mázsa.

— És hogy mégis hiányról panaszkodnak az emberek, annak nem az az oka, hogy nincs cukor, hanem egészen másban keresendő. A cukorközpont megállapította az országos szükségletet, még pedig oly módon, hogy egy emberre havonta egy és negyed kiló cukrot számított. Megállapította a lakosság számát és ezzel arányosan osztja ki a cukrot. A cukorközpont kartoték rendszer alapján nyilvántartást vezet minden kereskedőről, a ki az ország bármely részében cukrot kapott. Ebbe a nyilvántartásba bevezetik a kapott mennyiséget, a község, vagy város lakosainak számához arányított szükségletet és a kereskedők rendszeres havi jelentését a cukorkészletükről. Így minden pillanatban tudjuk, hogy hol mennyi a cukor és a mikor kifogy, kiutaljuk az újabb szükségletet.

Az azonban csak a legkritikább esetben történt meg, hogy vasuti szállítási akadályok miatt a cukorellátásban zavar állott be. Cukorhiány *sohasem* volt, mert a fejeleket egy hónapra számított egy és negyed kiló cukrot mindenütt az országban megkapták. Ezenkívül külön utaljuk ki az ipari célokra szolgáló és külön a hadsereg számára szükséges cukrot.

— A cukorfogyasztás a háboruban meg-növekedett. Sokkal több cukrot fogyaszt a közönség most, mint békében. Míg háboru előtt 120 000 méter-mázsa cukor elég volt Magyarországnak, tavaly 200.000 méter-mázsa cukrot utaltunk ki.

— A cukorfogyasztást fokozta a cukorka-kaipar hibetelen fellendülése. A cukorka-üzlet különösen jövedelmező, mert míg a cukorkagyáros 110 koronáért veszi a cukor méter-mázsaát, kis festék és idegen anyag hozzáadása után 350-500 koronáért kap érte. A cukorkagyárosok cukorszükséglete tehát sokkal nagyobb lett, mint volt a háboru előtt és mert rendszeres uton nem tudják ezt fedezni, összevásárolják a cukrot a kereskedőktől, akiknek egy méter-mázsaért 180-190 koronát is fizetnek. Ezeket a visszaéléseket szigorúan üldözzük és a rendőrség segítségét is minden egyes esetben igénybe vesszük.

— Cukorhiánytól nem kell tehát tartani, mert annyi cukrot tudunk gyártani, a mennyi Magyarország szükségletét fedezi. Csak a közönség alkalmazkodjék a közös érdekhez és a bőségesen megállapított mennyiségnél többet ne fogyasszon.

A kereskedők tehát elrejtik a cukorkészletüket csak azért, hogy üzérkedjenek velük. A közönség az ilyen visszaéléssel szemben úgy védekezhetik, ha feljelenti azt a kereskedőt, aki azzal küldi el, hogy nincs cukor. A feljelentés alapján a cukorközpont nyilvántartásából megállapítja, hogy abban az időben volt-e a kereskedő raktárában cukor? Ha igen, megbüntetik azért, a miért elrejtette.

A közlekedési akadály mentőkörülmeny.

Egy hadseregszállító felmentése.

A nagyváradai törvényszék gyorsított eljárás szerint ítélező ötös tanácsa ma délelőlt tárgyalta Ember Géza elnöklése alatt Krausz Lajos szarvasi kereskedő bűnpörét.

Krauszt az ügyészség a katonaság részére való szénaszállítás megtagadásával vádolta. A soproni fogolytábor parancsnoksága ezer méter-mázsa széna szállítására kötött szerződést Krausz Lajossal, aki azonban nem szállította a szerződésben kikötött mennyiséget.

A vádlott azzal védekezett, a tegnapi tárgyaláson, hogy a közlekedési akadályok miatt nem felelhetett meg kötelezettségének.

Dr. Medvigy István kir. ügyész a vád alapján kért ítéletet. Dr. Nagy Mihály védő kifejtette, hogy amikor a széna szállítható állapotban lett volna, az utak voltak rosszabbak, amikor az utak járhatókká lettek, a széna romlott meg s ezért nem történhetett meg a szállítás.

A bíróság rövid tanácskozás után Krausz Lajost a vád és következményei alól felmentette. Dr. Medvigy István kir. ügyész az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be.

Négy kormányrendelet.

A hivatalos lapban négy kormányrendelet jelent meg: három rendeletben az árpagyöngy, a köleskása s a hántott borsó előállítását, forgalmát és legmagasabb árát szabályozza, a negyedik rendelet pedig a lóbabnak és takarmányrépának szállításáról és szállítási igazolványairól intézkedik.

Az első rendelet szerint árpagyöngy-gyártás céljára beszerzett árpától csak a rendeletben meghatározott árpagyöngyfajták állíthatók elő és pedig: 1. finom (leveles) árpagyöngy. 2. közönséges (főzelék) árpagyöngy a kizárólag a Haditermény részvénytársaság útján hozhatók forgalomba. Árpagyöngy előállításánál takarmánylisztet előállítani tilos. Az árpagyöngyfajtákért követelhető legmagasabb ár a finom árpagyöngyre és törmelékre 72 korona.

A köleskására vonatkozó rendelet szerint: iparvállalatok kizárólag a Haditermény részvénytársaság által részükre e célból eladott köleskásamennyiségeket dolgozhatják fel köleskására és ezt a köleskását kizárólag a Haditermény részvénytársaság útján hozhatják forgalomba. A köleskásáért követelhető az a legmagasabb ár, amelyet az előállító iparvállalat a Haditermény részvénytársaságnak felszámíthat, méter-mázsaanként tiszta súlyra 76 korona 80 fillér.

A hántott borsóra vonatkozó rendelet értelmében iparvállalatok hántott borsót is csak a Haditermény r. t. által részükre eladott borsóból állíthatnak elő; a borsót csak a rendeletben meghatározott minőségű hántott borsófajtákra dolgozhatják fel és a hántott borsót csak a Haditermény r. t. útján hozhatják forgalomba. Az előállító iparvállalat által a hántott borsóért követelhető legmagasabb ár 106 korona.

A negyedik kormányrendelet a mezőgazdasági termények és lisztneműek szállítására vonatkozó 1915 december 23-iki rendeletet kiterjeszti a száraz lóbabra és a takarmányrépára. E rendelkezések nem vo-

natkoznak oly cukorrépára, melyet cukorgyári rendeltetéssel szállítanak.

Mind a négy rendelet most, kihirdetése napján lép életbe; megszegésük kihágást képez.

Hogy játszik ki a kormány rendeletét

Visszaélések a pálinka kimérésnél

Anyag hiány miatt erősen redukálták a szesztermelést s így kevés a szesz, nem lehet elég pálinkát előállítani. Ahelyett, hogy a kormány ellátta volna a pálinkaárulást, amiatt ezt még Romániában is tették, egyszerűen maximálta a szesz italok árát, mert az elárulók már azt sem tudják, milyen magas összeget zsaroljanak a szesz italokért.

A kormány rendelete azonban most is olyan, hogy tág kibuvót enged a visszaélésekre s alkalmat nyújt a megkerülésre.

A maximálás ugyanis csak a rendes szesz italokra szól, de a rendelet nem szabja meg az árát a finomabb szesz italoknak, ha azokat zárt üvegekben, címkével ellátva hozzák forgalomba.

Ezt a kivételt használják fel, mint bennünket értesítenek, a nagyváradai szesz és pálinkakereskedők kevés kivétellel, a közönség kiuzsorázására.

Miután a hozzánk intézett panasz szól, közönséges, a maximálás alá tartozó szesz italokat kimérve, egyáltalán nem adnak a kiskereskedőknek, azon ürügy alatt, hogy az nincs. De ugyanakkor a legközönségesebb bundapálinkát zárt üvegekben, címkével ellátva árulják, természetesen nem a maximális áron, hanem 8-10 koronáért literjét. Természetesen a kiskereskedők még magasabb áron adják a közönségnek.

Igy fordítják ezáltal is a saját hasznukra a kormány korlátozó intézkedését. Értesülésünk szerint a kormány rendelkezésének ilyen kijátszása óriási jövedelmet hoz a szesznyagkereskedőknek.

Ezt a visszaélést nézetünk szerint legjobban a pénzügyőrök gátolhatnák meg, ha utána néznének, hogy miket árulnak finomabb szesz italok révén, méreg drágán s a bíróság példás büntetéssel sújtaná azokat, akik a legkörmönfontabb raffineriával igyekeznek kijátszani a kormány rendelkezéseit, hogy minél többet összeharcoljanak.

* „Tájékoztató“ utlevélügyekben. A m. kir. belügyminiszter ur rendeleteből Répászky Béla belügyminiszteri titkár mindazokat a rendeleteket és szabályokat, melyek az utlevél ügyekben és a polgári személyforgalom korlátozása tekintetében fenállanak egy „Tájékoztató“ füzetbe foglalta össze. A m. kir. belügyminiszter urnak a tárgyban kiadott 999118-1916. B. M. IX. s. számú körrendelete értelmében tudomására hozom az utazó közönségnek és az érdeklődőknek, hogy ezen 80 oldalra terjedő és minden tekintetben hasznos felvilágosítást nyújtó „Tájékoztató“ füzetet a Tisza Testvérek könyvkereskedő cégnél Budapest, II. ker. Fő u. 18 sz. 1. korona bolti értelmében lehet megrendelni. Nagyvárad, 1916. szeptember hó 6. Rimler Károly s. k. polgármester.

HIREK

* Minisztertanács. Budapest-ről jelenti tudósítónk, hogy tegnap Tisza elnöklete alatt minisztertanács volt.

* Katonai kitüntetések. A hivatalos lap közli, hogy a király újlag a legfelső dícsérő elismeréssel tüntette ki Lukács Béla 35. tábori tüzérezredbeli tart. főhadnagyot. A legfelső dícsérő elismerésben részesültek Krámer János hadnagy és Körösi János tart. hadnagy 37. gy. e.-ben.

* Hűvös őszi idő. A pár napig tartó eső után nagyon lehűlt a levegő. Két éjjel, a külső részeken dér is volt. A hőmérő higánya a városban + 6 C. fokra süllyedt. A nappalok ugyan verőfényesek, de még a napsütéses oldalakon is nagyon felér az őszi felöltő. Hisszük, hogy nem marad így az időjárás, mert nagyon korai volna a hűvös őszi ilyen korai beköszöntése. A gazdaságban pedig éppen nagy károkat okozna a korai hideg, mert még sok növény kint van a szőlő után érte be, ha megfelelő meleg idő jönne, amiben bizunk, mert hisz még hátra van a vénasszonyok nyara.

* Kitüntetett honvédtisztek. A hivatalos lap közli, hogy a király legfelső dícsérő elismeréssel tüntette ki Bodó Ferenc 4. honvéd gyalogezredbeli tart. századost és Popovits Imre 4. honvéd gy. e.-hez beosztott tart. hadnagyot.

* Esküvő. Tyll Árpád vezeti oltár alá ma délután fél 5 órakor Tyll Emmát, Tyll Gyula posta- és táviratíró leányát.

* Adományok a vak katonáknak. Új Barátság Gyula és neje 20 koronát küldtek szerkesztőségünkbe a vak katonák részére. E címen ezzel az összeggel gyűjtésünk 3380 K 37 fillér. Rendelkezési helyére juttatjuk.

* Paradicsomot árul a város. Értesítés. Tudatom a város közönségével, hogy nagyobb mennyiségű friss és szép paradicsom érkezett, mely a Szent László-téri kertgazdaság elárúsító helyiségében kilogrammonként 60 fillérért beszerezhető. Nagyvárad, 1916 szeptember 18 án. Lukács Ödön polgármesterhelyettes.

* Olasz hadifogságba esett tisztek. Sárhegyi Károly póhalmi róm. kath. iskolai tanító arról értesít bennünket, hogy fiával együtt olasz hadifogságba estek a szeptember 6-ról 7-re virradó éjjelen Rajnoga Ambrus őrnagy és Kovács Kálmán százados a 4-ik honvéd gyalogezredből. Mindkét tisztnak hozzátartozói vannak Nagyváradon. Nem kell értük aggódni, amint a tanító fia írja, mindnyájan sértetlenek és egészségesek.

* Adományok a menekülteknek. Az újpalotai róm. kath. hívek Heray Gyula plébános útján 35 koronát küldtek szerkesztőségünkbe a menekültek javára. A téglavető-utcai borsözvetkezet asztaltársasága 4 koronát küldött szerkesztőségünknek a menekültek részére és 2 koronát a Vörös Kereszt részére. Rendelkezési helyére juttatjuk.

* Antalffy Margitka a menekülteknek. Mult számunkban megírtuk, hogy Antalffy Margitka, a kiváló balletmesternő a kolonisták keretében szombaton háziestét rendezett. A bevételt, 20 koronát, hozzánk küldte be az erdélyi menekültek számára, mely összeget a többi begyűlt összeghez csatolva rendelkezési helyére juttatjuk.

* A tojást is lehet konzerválni. Semmi különösebb titka nincs a tojáskonzerválásnak. A háziasszony vesz akármelyik drogeriában egy kilogramm ugynevezett vízűveget, azt beletölti tíz liter vízbe és feloldja. Most már akár uborkásüvegekben, akár más nagyobb edényben sorba rakja a tojást és leönti a vízűveges oldattal úgy, hogy a víz a tojást egészen ellepje. Az edényt azután vásonruhával leköti és elteszi sötét, hűvös helyre. Az így konzervált tojás egy évig megmarad és nemcsak főzés céljára jó, hanem mint tea tojás külön is frissen élvezhető.

Budapestben a háztartások több millió tojást konzerváltak így az idén.

* Ruhasegély a menekülteknek. A Vörös-Kereszt Jobbkéz osztálya a gyűjtő kocsiján összegyűlt ruhákat az erdélyi menekülteknek a törvényszéki épületben a hivatalos órák alatt és pedig hétfőn, szerdán, pénteken d. u. fél 3 től fél 6-ig, kedden, csütörtökön, szombaton d. e. 9-12 ig osztja ki. A menekültek ruhasegélyezésében csak a segélyző bizottság irodájából nyert igazolvány felmutatása mellett részesülhetnek.

* Az iparstanonciskola megnyitása. Az iparstanonciskolában az előadások folyó hó 18-án — kedden — veszik kezdetüket. A közismereti osztályokban a tanítás ideiglenesen négy óra helyett hetenként csak két órán tartatik meg. Az összes tanulók a részükre kijelölt napon délután 5 órakor a Széles utca állami iskolában tartoznak megjelenni. A t. előadó tanár urakat pedig ugyancsak 19-én délelőtt 11 órára a Nagypiac-téri igazgatói irodában tartandó értekezletre ezután meghívom. Ma, midőn képzett iparosaink a harcúterén védik drága hazánkat, még inkább kötelességünk, hogy az iparstanonciskolában tanult munkahozzáértel képezzünk ki. Ezért a be nem írt tanulók főnökei ellen a feljelentést a hatóságnál kötelességszerűleg megtettük. Ugyancsak mindazon munkaadók ellen is, kik fia vagy leánytanoncikat még nem szerződtették. Viszont a tanulók nélkülözhetlensége esetén a felmentéseket ezentul is készséggel megadja az igazgatóság.

* Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik néhai férjem, Szabó Ferenc államvasuti nyugalmazott főraktárnok és pénzügyigazgatósági díjnoknak f. hó 16-án végbement temetésén megjelenésükkel megtiszteltek, ezután hálás köszönetemet nyilvánítom. Nagyvárad, 1916. szept. 16. özv. Szabó Ferencné sz. Buchter Ilona.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függyöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS
kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógyműhelyében
Nagyvárad.
Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

* Gyönyörű rózsás arc a nő leg szebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palots.

* Felhívjuk a közönség figyelmét a „Hófehérke” harisnya áruház mai számukban közölt hirdetésére.

* Forolin a legjobb és legbiztosabb toilette szer. kéz-, láb- és hónalj izzadá- ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1.20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* Egy kis utcai butorozott szoba minden órában kiadó. Cim Fűzes u. 59.

APOLLÓ mozgó-színház	Kedd.
	A lövöldi szent történet. 5 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.	

* A Nagyvárad Takarékpénztár tisztelettel értesíti t. ügyfeleit, hogy a IV. hadikölcson kétvényeket az annak idején adott pénztári elismervények ellenében az intézet helyiségében (Teleky-utca 2. sz.) a pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

* Vármegyei főügyészi hivatalba menekült ügyvéd hivatásszerű alkalmazást nyerhet. Ügyészek előnyben részesülnek.

* Menekült mint házigondnok, illetve beraktározási vállalat vezetője azonnal alkalmazást nyerhet. Jelenkezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa” r. t. irodájában. (Sas passage 24. sz. lépcső I. e.)

IRODALOM

A Társaság. Ferencz Salvator főherceg arcképével a címlapon, gazdag tartalommal írásban és képtben jelent meg a Társaság e heti új száma. Újhelyi Nándor elmes novellája, Barabás Atala érdekes eikke a bajorkról, Debay István szépen illusztrált utitárcája a lengyel földről, egy kedves spanyol novella és több apró aktualitás mellett Balla Ignác szép költeménye, Kies Meny. hért és Keblovsky Lajos versei egészítik ki a lap tartalmát. A Társaság előfizetési ára egész évre 16 K, félévre 10 K, negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadó-hivatal: Budapest, Dunapalota.

SZÍNHÁZ

Heti műsori
Kedd: A Névtelen asszony.
Szerda: A Névtelen asszony.
Csütörtök: Mágnes Miska.

Névtelen asszony.
Fleuriot ügyész (Bibari) felesége, Jaquelin (Gazdy Aranka) ott hagyta a férjét és kis fiát s megszökött az udvarlójával. Megbocsáthatja-e ezt a ballépést a férj? Ez a darab témája. Alexandre Bisson, a szerző, azt hiszi, hogy meg kell bocsátania az egész darabon át ezt bizonyítja a meg-rázó jelenetek egész sorával, melyek min-denike új meg új hatásokkal dolgozik. A darab első része: a férj jelenete nejevel, aki azért jött, hogy visszakönyörögje magát megcsalt férjéhez. E jelenetben Bibari művészelete egész nagyságában nyilatkozott meg. Elutasítja nejét, ki szeretője halála után akar visszatérni. E nagy jelenet után Bihari szerepe véget ér s a további jelenetekben egy mártír szerepére van kárboz-tatva, kit egy asszony könnyelműségének átka letör. Következik a Gazdy Aranka

szerop, melyben egy igazi művész minden kiválóságát ragyogtatta. Ritkán láttunk nagyobb hatást a nézőtérén.

Az elutasítás után 20 év telt el. A tévedt nő legújabb barátjával, Laroque kal (Sik Ruzsó) egy cinikus, kiérdemült tolvajjal Buenos Airesből sok kaland után érkezik vissza Franciaországba. A szállodában már várja őket új barátja két cinkosa, (Iváncsi, Rákosi), akik pénzt akarnak kizsarolni az elhagyott férjtől azzal, hogy felfedezik gyalázata titkát. Laroque el akar utazni, s Jaquelin kétségbeesetten iparkodik visszatartani őt, hogy férjét megmentse a botránytól, mert retteg tőle, hogy így fia megtudja baltoltnak hitt anyja gyalázatát. Laroque-t nem lehet visszatartani, mire lelövi.

Következik az esküdtzéki tárgyalás nagy jelenete, ahol Jaquelin ismeretlenül áll az esküdtek előtt, mert nem akarta nevét megmondani, nehogy multjának titkát felfedje. Védő a fia, Raymond, (Zsoldos A), akit nem ismer. Jelen van a tárgyaláson Fleuriot is, az elhagyott férj, akit 20 év szenvedése megtört és felismerhetetlenné tett a volt feleség előtt. Eljött, hogy meghallgassa fia első védőbeszédét. Az anya a tárgyaláson tudja meg, hogy fia védi. A felismerés jelenete s a védőbeszéd szívetrázó, mert igaz.

Aztán jött a végjelenet a tárgyalás után. A felmentett nő még ott van a törvényszéken az elnök szobájában. Körülötte vannak férje és barátja: Noll (Tóth Elek) és az orvos (Dózsa) lassankint felocsudik kábultságából. Fia jó hozzá, aki nem ismeri. Az anya küzd érzelmeivel, hogy fia meg ne tudja, hogy ő az anyja. Ez a jelenet elragadó. A zúfolt nézőtérén mindenki maghatottsággal küzdött, visszafojtott zokogás hallatszott, szem nem maradt szárazon, mikor a fia ráborult haldokló anyjára.

Egy elhibázott élet roppant szenvedéseitől megtört anya szíve nem bírta meg a viszontlatás fájó gyönyörét. Meghalt. Ez a jelenet egy magában megérdemli, hogy megnézzék mindenki. Zsoldos nagyon jó volt a fia szerepében, úgy szintén Iváncsi és Rákosi is, de a teljes siker Gazdy Arankának, aki egyszerre meghódította a közönséget.

A színtársulat a menekültekért.

Pénteken, szeptember 22 én dr Cziffra Kálmán főispán, Obrincsák István ezredes és Rimler Károly polgármester védaok-sága alatt az e délyi menekültek felségélyezése érdekében nagyszabású művészestély lesz a színházban.

Erdélyi igazgató nagy izléssel állította össze a nívós műsort, a melynek kiemelkedőbb számai Bihari Ákos szavalata, Tarnay mūdalai, Polgár Mariska kedves monológja, Vig Margit és Iváncsi táncduettje, Kassits Eszter szavalata, Rákosi kuplái, Zsigmond Anna és Kovács Márta énekei.

A művészestélyen színpadra kerül Marton Manó és Székely János Medélik című jelenete és A fehér falu ember című szibériai víziója továbbá Marton Manó Bakalada című kis jelenete, amelyekben Zsigmond Tompa, Tóth Elek, Gazdy Aranka, Dózsa, Zsoldos és Iváncsi játszanak.

Igazságszolgáltatás.

Péchy Károly drt felmentette a tábla. Bihar közegben háborúság keletkezett Henter Juliska gyógyszerész és Péchy Károly dr körorvos között. Henter Juliska feljelentette Péchy Károlyt, de az igazolta azt, amivel őt a gyógyszerész vádolta, s a körorvost felmentették. Az egyik tanu Nagy Eszter visszavonta a vallomását s azt állította, hogy őt erre rábírták. A törvényszék e vallomás alapján Nagy Esztert el is ítélte, a körorvost felmentette. A királyi tábla Böhm Jenő elnöklésével, Farkas István ügyész vádbeszéde, Medvigy Gábor dr, Szunyogh Pál dr, Tóth Ferenc dr és Szeghalmy Sándor dr védőbeszéde után Nagy Esztert és vádlottársait felmentette a vad alól, mert vádlottársakat terhelő vallomását még saját maga ellen sem fogadhatta el a tábla terhelő bizonyítékkal. Péchy Károly dr felmentésére vonatkozó ítéletet a tábla helybenhagyta.

NYILTÉR

Legjobb minőségű száraz **barna szén** ipari és házi célkra,

bármely mennyiségben szállit a Prometheus Szénbánya, Barátka.

Megrendelések felvételnek **Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége** nagyváradai fiókjánál.

Nagyvárad, Nagypiac tér 1. **!! Telefonszám: 858. !!**

Női, férfi és katonai **esőköpenyek**

25 — koronától 140 — koronáig Tiszta gyapju impregnált **női esőköpenyek**

Divatós **női esőkalapok.**

Katonai felszerelések u. m. hátzszakok, hálózszakok, gummi mosdótálak, légpárnák, lábszárvédők, vízhatlan csuklyák

a legolcsóbb gyári áron

Haas Lipót
Linoleum
gyári raktárában.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. Telefon 463.

HETI ÁRJEGYZÉK.

- Teás készlet aranyozással 6 személyre . . . . . **6 kor.**
- Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . . . . **6 "**
- Feketekávés készlet tálcával Roccoco 6 személyre . . . . . **6 "**
- Mosdó készlet finom fayence . . . . . **8 "**
- Ebédlő készlet aranyozással 6 személyre . . . . . **24 "**
- Függő lámpa csigás felszerelve . . . . . **16 "**
- Befőttes készlet kristály üvegből 6 személyre . . . . . **4 "**
- Gyümölcs készlet majolika 6 személyre . . . . . **4 "**
- China ezüst cukortartó 6 személyre . . . . . **5 "**

KÉPKERETEZÉS

izléseesen elkészítve.

ABLAK ÜVEGEZÉS

pontosan előnyös árakban lesznek készitve.

KOMLÓS TESTVÉREK

azelőtt Heller Testvérek Uveg, porcellán, lámpa áru és konyha felszerelési áruk nagykereskedése.

Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz. **:: Telefonszám 372. ::**

szervezetesről ideiglenesen feloldva **Dr. PAPP KÁROLY.**

Uj üzlet! Uj üzlet!

MEGNYILT

A „Hófehérke“ harisnya-áruház Szt. László-tér, Saspalota. Drogéria mellett

Nagy harisnya hét!

Árjegyzék.

Szám.	Árak páronkint.
Solejtesflornői harisnyareklamár K 176	
908 flor. női harisnya „Hófehérke“	2 50
811 térd „ „ „	2 80
305 „ Musselin „ „	2 96
307 „ I. „ „	3 60
298 „ Tráma selyem „ „	4 20
Solejtes pamut férfi „ „	0 84
flor	0 96
672 gyönyörű divat csikkal	1 25
284 I. flor anyagból „Hófehérke“	1 80
Jó minőségű patent gyermek harisnya.	
szám	1. 2. 3. 4. 5. 6.
K	—90 1:10 1:30 1:50 1:70 1:90
	7. 8. 9. 10. 11. 12.
	2:10 2:30 2:50 2:70 2:90 3:10

Állandó nagy raktár kötött sport cikkekből, gyapju férfi, nő és gyermek kabátokból és szveterakból, keztükben és lélekmolegitőkben óriási választék.

Vigyázzon a „Hófehérke“ védjegyre és cégre.

OLCSÓ SZÉN!

1 mm. almamezői barnaszén
házhoz szállítva 450 K.
Legkisebb szállítható mennyiség 8 vagy 10 mm

Megrendelhető

Menyhért Szénbánya
Városi irodájában, Kertész u. 11. sz.

(Hajótér villamosmegálló mellett.)
!! Telefonszám: 10-85. !!

6 szám.

Valódi

aszfalt fedéllemez

és jó minőségű

kátránypapír

kapható

Andrényi Károly és Fiaival.

**Talp, talphulladék,
talp-pótlóanyag és
bőrhulladéküzletem,**

katonáskodásom miatt, lakásomon folytatom! Kérem t. vevőim továbbbizvises pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca felől, az inasotthon mellett.)

Az Erzsébetligeten lévő

4 új földszintes

házban két és három szobás lakások kiadóak,

(Püspöki residenciamellett)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze Irodában Bémer-tér 3.

5.

Elsőrendű jégszekrények olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Károly és Fiaival

Nagyvárad.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,

Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda

telepében.

Fűzőket a legelő divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

:: Telefon: 11-53. ::

Kiadó Kossuth-u. 2. sz. háspan a Kertész S. Sándor-féle üzlethelyiség a ugyanott egy kétszobás lakás kiadó. Értekezni a Polgári takarékpénztárnál.

5504-1916. eln. sz.

Hirdetmény.

Felhívom a Nagyváradon tartózkodó összes erdélyi menekülteket, hogy mindazok akik eddig még nem jelentkeztek, összeírásuk végét a bejelentő hivatalnál (Város háza, rendőrség II. em. 19. számú ajtó) haladéktalanul jelentkezzenek.

Egyidejűleg tudomására hozom a menekülteknek, hogy mindazok, akik valamely hozzótartozójuk börtöne iránt érdeklődnek, forduljanak kérdőzkérdésükkel a magyar szent korona országai Vörös Kereszt egyesület tudósító irodájához Budapesten, Váci utca 38. sz., amely iroda a romániai betörés következtében menekült lakosságot nyilvántartja és az érdeklődő hozzótartozókat azonnal értesíti.

Nagyvárad, 1916. évi szeptember 16.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

Fekete Sas és Zöldfa Részvénytársaság
beraktározási osztálya.

Beraktározás.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a „Zöldfa” épületben az eddig fenntartott és ezután is rendelkezésre álló 12 külön raktárhelyiséghez egy 400 négyzetméter területű földszinti gyűjtő helyiséget csatoltunk (a volt Zöldfakávéház termét).

Beraktározási helyiségünkben ugy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak beraktározásra elfogadhatók. Termények beraktározására száraz pincék, továbbá boros pincék állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.

Beraktározási árak hetenként és négyzetméterenként 1 korona. Negyedévi bérletnél 5 %, éves bérletnél 10 % engedmény.

Mindenemű felvilágosítást készséggel nyújt a

Fekete Sas és Zöldfa Rész-Társ.
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

Raktárhelyiségek: Zöldfa-u. és Zöldfa-passage.

Szén és tüzifa
eladás

Általános szén és tüzifa vállalat (Vámház-utca 28. sz.)

állandóan raktáron tart valódi poroszszén, brikettet, kokszot, kétszer mosott elsőrendű kovás szén, aprított és hasáb-tüzifát, melyekre előjegyzéseket azonnali és későbbi szállításra elfogad.
Telefon 54. Telefon 54.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. Villamos vasalók, közönségét, hogy a „ főzőedények, legújabb rendszerű „ tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfgram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.